

Tørvur á 50-60 plássum til eldri havnarfólk beinanveg

Tórshavnar Kommuna ætlar nú rættiliga at leggja til brots at bota um viðurskiptini hjá teimum eldru í kommununi. Og ein stór kanning vísur, at tað er ivaleyst at tríva í

ÁKI BERTHOLDSSEN

Tað er neyðugt við 50-60 stovnsplássum til eldri fólk í Havnini tey fyrstu árin.

Og í longdini er neyðugt við 70-80 plássum, tí tey eldru økjast í tali.

Ein framrøkning vísir nevniliga, at í 2016 verða 1.820 fólk í Tórshavnar Kommununi 70 ár ella eldri.

Tað eru 556 fleiri enn nú.

Men harafturat stovnsplássunum, er neyðugt við eini rúgvu av øðrum tiltøkum fyrri at bota um korini hjá teimum eldru í Tórshavnar Kommununi.

Hetta er høvuðsniðurstaðan av eini stórar kanning, sum Tórshavnar Býráð hevur gjørt av viðurskiptunum hjá teimum eldru í Tórshavnar Kommununi.

Hetta er fyrstu ferð, at ein verulig kanning gjørd, sum lýsir viðurskiptini hjá teimum eldru havnarborgarunum.

Tað var longu tíðliga í 1996, at býráðið setti ein bólk at lýsa viðurskiptini hjá teimum eldri nágreiniliga.

Eldrabólkurin hevði nógv fundir ta árið, men

av ymsum orsøkum steðgaði arbeiðið upp.

Men í fjór vardi hann endurstovnaður. Síðani hevur hann arbeitt, og nú í vikuni legði hann úrslitið fram.

Álitid frá arbeiðsbólkinum skuldi leggjast fyrri býráðið í gjárkvöldið.

– Eftanin er at fáa býráðið at taka undir við tilmælunum hjá bólkinum.

Men síðani er eisini ætlanin, at fáa býráðið at beina málið í Sosíalu nevnd hjá býráðnum, sum so skal arbeiða viðari við málunum og gera eina ráðfesting um, hvussu, og nær tiltøkini skulu setast í verk, sigur Elin Lindenskov, sum hevur verið í arbeiðsbólkinum alla tíðina.

Hinir limirnir í bólkinum hava verið býráðslimirnir Katrin Dahl, umframt Heðin Mortensen, sum kom upp í bólkin, eftir at hann var endurreistur. Fakligi kunneikin í bólkinum var umboðaður av Ásu á Mýrini, sjúkrasystir, sum eisini hevur verið við alla tíðina.

Stórir málsetningar

Sum tað sæst á aðrastaðni,

spennir arbeiðsbólkurin høgt, tá ið hann stingur eldrapolitikkin tey komandi árin út í kortið.

– Eg haldi, at tað hevur stóran týdning at seta sær høg mál. Men vit vita øll, at tey verða ikki framd eftir einum ári, ella tveimum.

Tað skulu fleiri ár til at røkka málsetninginum.

Men tað hevur stóran týdning at hava ein málsetning, at arbeiða fram ímóti, sigur Elin Lindenskov.

Hon leggur afturat, at hóast talan er um stór mál, er tað ikki øll tilmæli, sum kosta so nógv.

– Rættiliga nógv kann setast í verk, uttan at tað kostar alla verðina. Og aðrastaðni er bara talan um at umskipa og samskipa og tað kostar heldur ikki serliga nógv.

Greiður skilnaður

Men arbeiðsbólkurin sigur, at tey eru eisini fullgreidd yvir, at skal nakað fáast á skaftið, er tað avgerandi neyðugt at kommunan fær stórri ávirkan og avgerðarrætt á økinum, og at tað samstundis verður greiður

skilnaður ímillum landið og kommunurnar.

Og júst í hesum sambandi kann býráðið renna seg í ein stóran trupulleika. Tí samstundis, sum landsstýrið ætlar at geva kommununum barnaansingina at umsita, er ætlanin, at landið skal yvirtaka alt eldraekið afturfyri.

– Men nú skal ein nevnd setast at viðgera málið og tað kann vera, at hon kemur til eina aðra niðurstøðu, sigur Elin Lindenskov.

Hon sigur, at í øllum førum er tað heilt neyugt, at kommunan fær stórri avgerðarrætt og stórri ábyrgd. – Tað er jú uppgávan hjá kommununi at tryggja, at borgarin hevur tað gott. Tí er tað ein mótsøgn í, at landið hevur ábyrgdina.

– Og í løtuni eru viðurskiptini so ógreidd, at tað kemur mangan fyrri, at vit, sum manna býráðið í Havn eru í teirri støðu, at vit vita ikki, hvussu staðan er hjá teimum eldru í kommununi, sigur Elin Lindenskov.

– Vit eru samd um, at skal nakað fáast á skaftið, er tað avgerandi neyðugt, at kommunan fær stórri ávirkan og at greiður skilnaður er ímillum landið og kommununa á eldraðkinum, sigur Elin Lindenskov, sum er limur í eldrabólkinum

Tað er ikki alt sum kostar so nógv

ÁKI BERTHOLDSSEN

Øll tey mongu tilmælini, sum eldrabólkurin hjá Tórshavnar Kommununi, mælir býráðnum at seta í verk, verða ikki gjørd eftir einum ári.

Elin Lindenskov, sum er í arbeiðsbólkinum, sigur, at summi uppskot eru rættiliga dýr og tað tekur fleiri ár at fáa gjørt tey til veruleika.

Men hinvegin er eisini talan um fleiri tilmæli, sum ikki kosta so nógv.

Eitt nú mælir arbeiðsbólkurin til at kommunan setir eina skipan í verk við fyrirbyggjandi heimavítjan.

Talan er ein skipan, har ein sjúkrasystir tveir ferðir um árið vitjar øll eldri fólk yvir ein ávísan aldur, eitt nú 75 ár. Endamálið við vitjanini er at losta ymsum trupulleikum so tíðliga sum gjørligt, áðrenn teir veks seg stórar.

Elin Lindenskov sigur, at royndir úr Danmark vísa, at hetta er ein bilig skipan, men hon sparir samfelagnum rættiliga nógv, eitt nú heisliverkinum, tí trupulleikarnir kunnu viðgerast beinanvegin.

Onnur mál, sum ikki kosta so nógv, er at skipa

	1999 271 fólk (21%)	1979 232 fólk (27%)
Einki WC	0 (0%)	2 (1%)
Einki bað	0 (0%)	18 (8%)
Ongan miðstaðuhita	0 (0%)	17 (7%)
Einki heitt vatn	0 (0%)	17 (7%)
Onga telefon	0 (0%)	15 (6%)
Búgva á kamari	4 (1%)	3 (1%)
Búgva einsamøll	77 (28%)	16 (7%)
Búgva saman við børnum	24 (9%)	46 (20%)
Ynskja eldraibúð	57 (21%)	12 (5%)

eitt eldraráð.

– Tórshavnar kommuna eigur at orða eina reglugerð fyrri eitt eldraráð og virka fyrri at seta á stovn eitt lokalt eldraráð.

– Setu vit eitt eldraráð á stovn í kommununi, virka vit samstundis fyrri stórri borgaraávirkan og fólkaraði.

Fundir fyrri komandi fólkapensjónistum

Fyrri at gera tað lættari at gerast fólkapensjónistur í Tórshavnar Kommununi, eig-

ur kommunan regluliga at skipa fyrri kunnandi fundum.

Miðast skal fram ímóti, at allir borgarar, sum gerast fólkapensjónistar, fáa sendandi ein faldara við upplýsingum um, hvørji rættindi og tilboð ein sum fólkapensjónistur hevur í kommununi. Eisini eigur regluliga at verða skipað fyrri kunnandi fundum.

Fundirnir eiga at verða fyriskipaðir av sosíalu deild í samstarvi við Tilhaldið í Tórsgøtu. Ynskilið hevði

Hendan talvan vísir, at hesi seinastu 20 árin er eitt sindur hent á eldraðkinum. Sjúkrasystirfelagið gjørdi kanningina í 1979, og nú eru töluni smáborin við kanningina í ár. Eitt nú høvdu nøkur onki WC í 1979, og fleiri høvdu hvørki bað, miðstaðuhita ella heitt vatn. Men henda myndin vísir eisini eina broyting í mótunum, fólk liva uppá. Tí í 1979 búðu næstan helvtin av teimum gomlu saman við børnunum. Nú býr ein fjórðingur einsamallur.

verið, um aðrir myndugleikar, so sum Heimarøktin og Almánastovan, eisini kundu lutikið á fundunum. Kunningin eigur at fegna um rættindi, skyldur og tilboð til fólkapensjónistar í kommununi.

Á fundunum skal vera møguleigt at seta spurningar og at tosa við aðrar komandi fólkapensjónistar í kommununi. Fundirnir eigur at verða í Tilhaldinum í Tórsgøtu, sum samstundis kann kanna um virksemið í húsinum.

Áhugafeløg og onnur, sum varða av fólkapensjónistum, eiga eisini at fáa høvi at brúka henda møguleika at kunna komandi pensjónistar um teirra tilboð og møguleikar.

Elin Lindenskov sigur, at tað kostar heldur ikki serliga nógv at samskipa uppøkuna til teir ymsu stovnamar o.s.fr.

Stovnamir kosta

Elin Lindenskov sigur, at tað, sum veruliga kostar, er at útvega fleiri stovnspláss til tey eldru.

Men av tí, at tað er greitt, at tørvurin er stórur, og verður enn stórri, mælir arbeiðsbólkurin býráðnum til at byggja nýtt røktarheim og sambyli og, ella ellisheim yri at nøktatørvin.

Arbeiðsbólkurin mælir eisini til at býráðið miðvíst fer undir at byggja eldraibúðir, bæði sum eigaraibúðir og sum leigubúðir.

Somuleiðis verður mælt til at viðtaka Tilhaldið í Tórsgøtu.

– Hesi tvey árin, Tilhaldið hevur verið, hava so dyggiliga prógvað, at tað var tørvur á tí, tí har hevur verið nógv meiri fólk, enn nakar roknaði við. Fyribils

tøl fyrri í ár vísa, at helst hava yvir 10.000 fólk verið í Tilhaldinum, tá ið árið er av.

Arbeiðsbólkurin mælir tí býráðnum til at taka endaliga avgerð um at gamla Føroya Banka húsið verður brúkt til frama fyrri tey gomlu, tó so at samstarv verður við kvøldskúlan, til hansara hølistrupulleikar eru loystir.

Somuleiðis vísir kanningin at tað er stórur tørvur á eini døgnvakt við tilkalliskipan, tí tað eru mong, sum høvdu kent segt tryggari heima, um tey vistu, at tað bar til at fáa hjálp um náttina, um illa vildi til. Hetta hevði eisini spart fleiri innleggingar á sjúkrahúsið.

Somuleiðis verður mælt til at bota um umstøðurnar hjá teimum eldru, sum ganga í barndómi. Eitt uppskot er at skipa fyrri, so at tað ber til at skipa dagum-lætting til tey, sum ganga í barndómi. Men niðurstøðan er eisini, at tað er neyðugt við einum umlættingarheimi til hesi fólkini. Og at enda verður mælt til at gera eitt sambyli til henda bólk-in.

Meiri á síðu 8.